

LEDEN 2017

NÁŠ ČASOPIS PLNÝ ZAJÍMAVOSTÍ

D é č k o

Domov pro seniory Velké Meziříčí,

příspěvková organizace

Zdenky Vorlové 2160

594 01 Velké Meziříčí

www.domovvelkemezirici.cz

OBSAH

Blahopřání na leden	3
Ze života domova	4
Stálá nabídka měsíce	4
Co se dělo u nás v domově v prosinci	5
Vzpomínková kniha	6
Fotogalerie	8
Horoskop	9
Významné dny a výročí v lednu	10
Ze života slavných	11
Zahrada	14
Bylinkový receptář	16
Napsali o nás	19
Něco ke čtení	20
Pověsti z Velkého Meziříčí (6. část)	24
Veverčiny povídačky	27

BLAHOPŘÁNÍ NA LEDEN

Ludmila HRADOVÁ

Miloslava KŘÍŽOVÁ

Jarmila DOBROVOLNÁ

Vlasta ZÁVODSKÁ

Marie RENÁČOVÁ

Marie HUBLOVÁ

Josef POŽÁR

**Všem oslavencům přejeme k jejich
narozeninám hodně štěstí, zdraví a
spokojenosti do dalších let.**

Obyvatelé a zaměstnanci domova

ZE ŽIVOTA DOMOVA

V měsíci prosinci odešli:

Pan Josef NĚMEC + 17. 12. 2016

Paní Marie VAŠÍČKOVÁ + 30. 12. 2016

V prosinci nepřišli žádní noví obyvatelé.

STÁLÁ NABÍDKA MĚSÍCE

- **BUFET**

Otevírací doba bufetu:

**Pondělí a pátek
10.00 – 11. 00 hodin**

- **PŮJČOVÁNÍ KNIH**

Donáška knih na pokoje bude probíhat ve středu.

- **NÁKUPY**

Nákup potravin je zajišťován přes bufet. Potřebu nákupu obyvatel zjišťují klíčoví pracovníci a předají informaci sociální pracovníci.

- **PRAVIDELNÉ AKTIVITY**

Pondělí od 13:00 canisterapie s paní Dyntarovou

Úterý	od 9:00	canisterapie s paní Kamenskou
	od 14:30	canisterapie s panem Trojanem
Pátek	od 13:00	společná modlitba
	od 13:30	bohoslužba v kapli domova

CO SE DĚLO U NÁS V DOMOVĚ V PROSINCI

Ve čtvrtek 1. prosince nás v rámci univerzity opět navštívil pan doktor Kameník a pokračoval v zajímavém vyprávění o naší planetě Zemi.

V pondělí 5. prosince k nám zavítal svatý Mikuláš s andělem a čertem. Mikulášskou nadílku si pro nás připravili klienti a pracovníci z Denního stacionáře Nesa.

Od 5. do 8. prosince proběhla Vánoční výstava v Jupiter Clubu. Stánek s výrobky domova vystavila Lucie Jiříčková.

V tom samém čase u nás v domově proběhl Vánoční bleší trh na univerzitě.

8. prosince se v Jihlavě na Krajském úřadě konaly Barevné Vánoce, kde nás reprezentovaly Dana Bartíková a Eliška Gregorová (sociální pracovnice).

V úterý 13. prosince za námi zavítali děti ze Základní školy Školní, které si pro nás připravily vánoční besídku plnou koled, a také jsme zkrášlili vánoční stromeček společně vyrobenými ozdobami.

Čtvrtek 15. prosince byl ve znamení poslední letošní přednášky Univerzity třetího věku s panem doktorem Kameníkem, tentokrát na téma Klima Země.

16. prosince si pro náš připravili besídku zaměstnanci Kooperativy. V jídelně jsme soutěžili, vyhrávali a zpívali vánoční koledy.

Odpoledne jsme společně s paní Hradovou a panem Hasoněm jeli na představení do Výchovného ústavu. Děvčata si nacvičila hru o vánočních zvycích a tradicích.

Další vánoční besídku plnou koled jsme měli v pondělí 19. prosince. Konala se v jídelně a přišla nám zahrát a zazpívat Andrejka Vaňková.

Závěrečnou vánoční akci pro nás 21. prosince připravily děti z Mateřské školy Oslavické. Děti nám zpívaly mnoho koled a přednášely básničky.

VZPOMÍNKOVÁ KNIHA

Pokud zavítáte na mši nebo jen tak do kaple ve třetím poschodí, můžete si všimnout, že v levém zadním rohu přibyla jedna kniha. Je to **Vzpomínková kniha**. Když budete listovat touto knížkou, můžete vzpomenout na obyvatele, kteří nás opustili v tomto kalendářním roce. Hlavní myšlenkou pořízení této kroniky je upomínka na naše přátele, sousedy a obyvatele. Každému z odejitých obyvatel je věnována stránka s jeho fotografií a krátkým povídáním o něm samotném.

POZVÁNKA NA AKCE V LEDNU

3. ledna/ úterý

Přednáška o Aljašce na U3V od 14 hodin

5. a 6. ledna/ čtvrtek a pátek

Tříkrálový průvod

12. ledna/ čtvrtek

Výuka na U3V – Vodstvo Země I.

25. ledna/ středa

Tradiční zabíjačka

26. ledna/ čtvrtek

Výuka na U3V – Vodstvo Země II.

FOTOGALERIE

BLEŠÍ TRH

VÁNOČNÍ TVOŘENÍ S DĚTMI

KONCERT SKUPINY PAVANA

MIKULÁŠSKÁ NADÍLKA S NESOU

PEČENÍ PERNÍČKŮ

HOROSKOP

KOZOROH (CAPER) 22.12. – 20.1.

Oddělte nepodstatné věci od zásadních, a také důsledné plánování vám pomůže dosáhnout vašich cílů. Začátkem roku možná budete cítit nejistotu s vlastním výkonem, který se bude zdát nad vlastní síly, ale s trpělivostí a vytrvalostí můžete dokončit své aktivity úspěšně. Váš smysl pro povinnost a odpovědnost bude mít podporu od nadřízených a získáte plné uznání za své úspěchy. Dejte si však pozor na růst ega, to by mohlo vyvolat nevoli kolegů.

V partnerství máte stabilní vztahy, občas nezaškodí prohlubování vzájemné důvěry. Doba je ideální pro posílení vztahu, snažte se náležitě odpovídat na potřeby svého partnera. Neberte nic jako samozřejmost, ale zkuste prohlubovat dovednosti v porozumění a toleranci a dále na vztahu pracovat. Milenci se mohou těšit na krásné romantické léto a nezadaní na podzim skvělých flirtů, ze kterých se může vyvinout opravdová láska.

Letos budete mít z finančního hlediska velmi dobrý rok, přinese vám mnoho skvělých příležitostí. Leden až březen budete mít šťastnou ruku ve svých obchodních transakcích. Zde je důležité nasměrovat síly tak, aby se projekty úspěšně proměnily v realitu. V červenci se vyhněte podepisování smluv, v srpnu a září přinesou vaše snahy pozitivní výsledky.

V tomto roce nemusíte prodělat žádnou zdravotní absenci, protože vyhlídky jsou pro vás výborné. Akorát v lednu v některých chladných dnech dbejte na teplé oblečení, mohlo by dojít k pohybovým potížím. V prosinci si dávejte pozor na prochlazení od nohou.

VÝZNAMNÉ DNY A VÝROČÍ V LEDNU

1.1. Mezinárodní den míru – vyhlášen roku 1968 u iniciativy papeže Pavla IV.

1.1. Státní svátek ČR – Den obnovy samostatného českého státu (vznik samostatné České republiky 1993)

19.1. Výročí úmrtí Jana Palacha v roce 1969

27.1. Mezinárodní den památky obětí holocaustu – vyhlásilo OSN roku 2005 k 60. výročí osvobození koncentračního tábora v Osvětimi v roce 1945

Uplyne...

16 let od úmrtí **Milana Hlavsy**, hudebníka (narozen 6. 3. 1951, zemřel 5. 1. 2001).

66 let od narození **Tomáše TÖPFERA**, herce (narozen 10. 1. 1951)

31 let od úmrtí **Jaroslava SEIFERTA**, básníka, publicisty, prozaika a držitele Nobelovy ceny (narozen 23. 9. 1901 – zemřel 10. 1. 1986)

41 let od úmrtí **Agathy Mary Clarissy CHRISTIE**, anglické spisovatelky, autorky detektivních příběhů (narozená 15. 9. 1890 – zemřela 12. 1. 1976)

806 let od narození **sv. Anežky České** (narozená 20. 1. 1211 – zemřela 2. 3. 1282)

*Dostupné z: http://kjm.data.quonia.cz/kalendarium_2016.pdf

ZE ŽIVOTA SLAVNÝCH

TOMÁŠ HOLÝ

Objevili ho skoro náhodou. A pak během šesti let – od osmi do čtrnácti – natočil třináct filmů a třinácti dílný seriál. Sladký rošťák, stydlín s čertovskými ohýnkami v očích, „ušaté torpédo“ – kolika přezdívkami – jej kamarádi a ctitelé oblažovali. Dělali to ale z čirých sympatií. Těžko by se našel někdo, kdo by malého Tomáše neměl rád. Ať už jej znal osobně nebo jen z obrazovky či filmového plátna.

Začalo to nevinně, v roce 1976: režisér Oldřich Lipský potřeboval do filmu Marečku, podejte mi pero, malého chlapečka, který by žáček přinese roztržitému profesorovi vzkaz do vyšší třídy. Barrandovský rekvizitář nabídl svého synovce. Na tu směšně roztomilou postavičku žádný divák často vysílaného filmu nezapomene. Mrňavého kluka, který není přes chemikářův pult vidět, ale hraje se studenty svou hru dokonale až po ten bonbon ve vyboulené tváři, který pak celý

umlousaný bezelstně podal Františku Filipovskému.

Přestože měl všechny předpoklady k velké kariéře, nemínil Tomáš Holý (narodil se 17. března 1968 v Praze) zůstat hercem navždy. Jakmile vyrostl,

zaměřil své snažení jinam. Své dětské angažmá si však užil dosytosti. Ve filmu Ať žijí duchové byl jedním z kluků, kteří obdivovali malou „bílou slečnu“ Leontýnku. Ve filmech Pod jezevčí skálou a Na pytlácké stezce nadšeně asistoval v objevování a zachraňování přírody. Nejvíce se ovšem zapsal do paměti a určitě i srdcí diváků dospělých i malých jako Vašík ve dvou televizních snímcích s Janou Preissovou a Františkem Němcem Jak vytrhnout velrybě stoličku a Jak dostat tatínka do polepšovny, které napsala a natočila Marie Poledňáková. Přitom sama režisérka připouští, že si Tomáše při konkurzu skoro nevšimla, asi že byl malý, nenápadný a moc nemluvil a všude bylo plno dychtivých chlapečků, celkem se jich tehdy sešlo sto čtyřicet.

Z dětské roztomilosti pak vyrostl a stal se z něj normální dospívající mladík a s herectvím dobrovolně skončil. A to zažil zástupy dětí, které stály před jeho domem s památníčky, dostával desítky, možná stovky dopisů, neminuly ho ani ceny za jeho herecký výkon. Herecké povolání ale hodnotil jako stereotypní a namáhavé. Poslední role, kterou byl ochoten ještě absolvovat, byla v německém seriálu

Připoutejte se, letíme nad Atlantidou. Tomášovi bylo čtrnáct let, když se rozhodl zanechat hraní. Říkal, že ho hraní sice bavilo a měl ho rád, ale zároveň se celé prázdniny musel učit nové role a čas trávil jenom mezi dospělými.

O tom, jak žil po ukončení své dětské herecké kariéry, svědčili jen jeho kamarádi, po případě jeho láska a přítelkyně Lucie Bílá. Dodnes o něm moc hezky mluví. Ve své knize Ted' už to vím napsala, že dospělý Tomáš „měl stále dobrácký a bezstarostný výraz tváře a kulatou hlavu jako ten neodolatelný šibal z filmů“. Všichni se shodují, že byl Tomáš spíše plachý, že mu nějaký čas trvalo, než se ve společnosti otrkal, ale potom dokázal být vtipný a byla s ním legrace.

Moc podrobností ze života Tomáše na veřejnost neproniklo ani po jeho smrti. I to o něčem svědčí. V osmnácti letech začal studovat práva a ve dvaadvaceti tragicky zemřel. Zabil se 8. března 1990 v autě, když narazil zjevně ne zcela střízlivý do stromu. Důvod proč zasedl za volant, byl malicherný. S kamarády popíjeli v hospodě a neměli na zaplacení. Tomáš se rozhodl dojet pro peníze do chaty. Kdyby zůstal dlužen, mohl z něj dnes být úspěšný právník. Kdo ví.

Zdroj textu: Lidové noviny – 101 Pohnuté osudy

ZAHRADA

PĚSTITELSKÉ TAJEMSTVÍ VÁNOČNÍHO KAKTUSU

Ať už vykvete přímo na svátky, nebo později v průběhu zimy, záplava květů každého milovníka rostlin potěší. Tím spíš, že většina zahradních rostlin spí.

Vánoční kaktus (*Schlumbergera truncata*) můžete zakoupit i pod názvy *Epiphyllum* nebo *Zygocactus*. Tato nádherně kvetoucí a poměrně nenáročná pokojová rostlina pochází z deštných pralesů Střední a Jižní Ameriky. Díky šlechtění vám může kvést nejen růžově, ale i v barvě bílé, žluté, lososové, karmínové.

JAK HO PŘIMĚT K BOHATÉMU KVETENÍ?

Aby vykvetl, vyžaduje vánoční kaktus krátký den. Proto kvete ochotně v zimě. Pokud si přejete květy na Vánoce, nejméně dva týdny před svátky rostlinu ponechejte v chladnější místnosti (lépe však již od

podzimu) a zalévejte ji velmi střídavě. Ostatně sukulentní listy i název naznačují, že kaktus nepatří mezi žíznivce. Poté, co ho umístíte do tepla a dopřejete mu více vláhy i živin, začne bohatě kvést. Změny teploty by však měly být pozvolné a ne příliš velké, aby poupata neopadala. Přemisťování je nejlepší provádět buď v době, kdy jsou poupátka ještě velmi malá, nebo naopak až se květy počnou rozvíjet. I v době květu pak kaktusu svědčí spíše nepřetopené místnosti, ideální teplota se pohybuje kolem 18 °C.

ZASLOUŽENÝ LETNÍ ODPOČINEK

Nic vánočnímu kaktusu neprospěje tolik, jako letní pobyt venku. Jakmile pominou mrazíky, můžete ho umístit na zahradu nebo balkón. Svědčit mu bude světlé místo, ale ne přímý sluneční úpal a taková zálivka, aby substrát byl jen občas vlhký. Kaktus můžete

zavěsit do koruny stromu, pod níž se mu bude dařit. Prospěje mu pravidelné přihnojování, použít můžete například kopřivovou jíchu. Přesadit ho stačí jedno za dva či tři roky, na jaře, v průběhu léta, nebo na podzim. Vhodný je lehký substrát pro sukulenty (doma ho připravíte z písku, listovky a kompostu).

Před příchodem mrazů kaktus schovejte dovnitř, nejlépe na místo s teplotou mezi 12–15 °C a pár týdnů zalévejte minimálně nebo vůbec. Teprve až kaktus nasadí poupata (obvykle v průběhu listopadu), začněte opět mírně zalévat a také přihnojovat (do zálivky můžete přidat hnojivo určené přímo pro kaktusy, nebo pro kvetoucí pokojové rostliny).

Autorem je Jana Bucharová

Zdroj textu a obrázku: <http://www.ireceptar.cz/zvirata/ptaci/prostrete-ptacim-hostum-krmitko-vnese-radost-do-zimnich-dnu/>

BYLINKOVÝ RECEPTÁŘ

VRBOVKA MALOKVĚTÁ

Tuto bylinku bychom marně hledali v knihách o léčivých rostlinách, neboť se mezi ně prakticky dodnes nepočítala. Až v posledních letech se potvrdily její dobré léčivé účinky a stala se přímo bylinkových šlágreem, určeným především k léčení chorob prostaty.

U nás roste v přírodě několik druhů vrbovky, ale jak už její jméno napovídá, pro léčebné použití sbírám tu s nejmenšími květy. Najdeme

ji na loukách, na lesních mýtinách a pasekách, někdy vyroste i v celkem pěknou, statnou rostlinu. Říká se jí také ohňová rostlina, neboť se jako první uchytil na spáleništích a v ruinách. Sbírám celou kvetoucí nať, z větších jedinců jen její horní část. Zájem o tuto novinku mezi léčivými rostlinami je velký, proto se v posledních letech již objevila i ve specializovaných obchodech.

Známe několik rostlin, které velmi dobře léčí choroby močového ústrojí, ani jedna však nepůsobí tak blahodárně na prostatu jako vrbovka, tu považuji za vůbec nejlepší rostlinný lék na toto onemocnění. Muži s příznakem poruch prostaty by měli ihned začít pít čaj z vrbovky preventivně a nečekat, až se choroba projeví intenzivněji. Vrbovka však příznivě ovlivňuje všechny močové orgány,

proto ji přidávám i do čajových směsí na zánět ledvin, močového měchýře, na obtíže při močových kamenech, při močení nebo zadržování moči. Uplatňuje se též při operacích prostaty, při podráždění močového měchýře, a to i u žen, má všeobecně hojivé a protizánětlivé účinky.

Jako všechny močopudné bylinky i vrbovka je prospěšná v případě vysokého krevního tlaku, u některých srdečních chorob, dny i revmatismu.

Její užívání nemá vedlejší účinky, můžeme ji pít i samostatně delší dobu. Po dobu užívání vrbovky je zakázáno pít alkohol a kouřit.

Autorem je Aurélia Dugasová

*DUGASOVÁ, A., DUGAS, D. Průvodce našimi léčivými rostlinami. Babiččiny bylinky. Praha: Ottovo nakladatelství, s. 216. ISBN 80-7181-696-5

*Obrázky: <http://www.bylinkyprovsechny.cz/images/byliny-bylinky-fotografie-obrazek/medunka-ucinky-na-zdravi-co-leci-pouziti-uzivani.jpg>

NAPSALI O NÁS

Druháci ze ZŠ Školní navštívili Domov pro seniory Velké Meziříčí

Školáčkům z 2.A se naskytla příležitost navštívit 13. prosince Domov pro seniory ve Velkém Meziříčí.

Chlapci a děvčata spolu s klienty domova strávili velmi příjemné a tvůrčí dopoledne. Senioři i s dětmi za doprovodu vánočních koled vytvářeli různé vánoční ozdoby, měli možnost vzájemně spolupracovat a popovídat si. Nakonec také společně netradičními ozdůbkami nastrojili připravený stromeček a zazpívali si koledu. Při odchodu byly děti štědře obdarované sladkostmi.

Chtěla bych poděkovat řediteli domova, panu magistru Vítězslavu Schrekovi, za umožnění návštěvy, dále také paní Leoně Chmelařové, která nám v rámci svého studia na SVOŠS celý projekt precizně připravila, a hlavně všem milým ubytovaným dámám a džentlmenům za trpělivost s dětmi, které byly po návratu do školy plné nových dojmů, spokojené z vydařené spolupráce a celé prožité dopoledne si náramně pochvalovaly.

Autor: Mgr. Jana Kubátová, třídní učitelka

Noviny VM - článek z 14. 12. 2016

NĚCO KE ČTENÍ

CO O VÁS PROZRADÍ VAŠE CHODIDLA

Říká se, že oči jsou oknem do duše, pokud však chcete rychle poznat, jaký kdo má charakter, prohlédněte si jeho chodidla.

V Číně a Indii se léčba nemocí přes chodidla praktikuje přes pět tisíc let. I v dalších asijských zemích věří, že nohy jsou zrcadlem celého těla. Jakékoli otlaky a bolest na chodidlech prý odrážejí veškeré problémy lidského organismu i psychiky. Podle tohoto učení jsou totiž mysl a tělo neoddělitelně spjatý. Propadlá klenba například svědčí o problémech páteře, tedy i o tom, že si toho člověk na sebe moc

nakládá. Klíčem k rozluštění lidské povahy jsou právě prsty u nohy a také velikost chodidel.

Palec – o hodně delší než ostatní prsty svědčí o vysoké inteligenci a kreativitě. Takový člověk srší nápady a pro všechno rychle najde řešení. Nad odpovědí nikdy nemusí dlouho přemýšlet a umí na věc pohlížet z různých úhlů. Na druhou stranu může mít problém se soustředěním na jednu věc a někdy nemusí pochopit podstatu problému. Když je palec v porovnání s prsty hodně malý, prozrazuje značné přesvědčovací schopnosti. Takový člověk umí ostatní k čemukoliv nadchnout.

Ukazováček – čím je delší, tím víc vůdčích schopností člověk má. Je energický a vynalézavý, ovšem i poněkud diktátorský. Správné je pouze jeho řešení a na jiné názory nebere ohled. V indické kultuře

dokonce platilo pravidlo, že si muži nikdy nevybrali za ženu dívku s dlouhými ukazováčky, protože by jako manželka byla panovačná. Krátký ukazováček ovšem neznamena, že by člověk byl nějaká padavka. Jen věci řeší klidně a na všechno si nechává čas. Má rád harmonii a klid. Snaží se najít vždy nejjednodušší řešení záležitostí.

Prostředníček – v čínské medicíně je prostřední prst nohy spojený s energií a duševní silou. Nepoměrně delší jej mají energičtí a vynalézaví lidé, kteří slaví úspěchy ve své kariéře. Jsou to perfekcionisté odhodlaní dosáhnout svého cíle a úspěchu. Ovšem kvůli práci často zapomínají na osobní život a zábavu. Když je prostředníček kratší, o to víc si člověk užívá potěšení, které mu život přináší. Rád často a dlouho relaxuje.

Prsteníček – dlouhý a rovný naznačuje důležitost rodinného zázemí. Tento člověk má citlivou duši, umí naslouchat druhým, ale neumí se oprostit od jejich starostí. Velmi ho rozhodí rodinné problémy a často se to odrazí i na jeho zdraví. Pokud jste ve vztahu nespokojeni, projeví se to zkřivením právě tohoto prstu. Krátký prsteníček znamená, že rodinné zázemí není pro člověka to nejdůležitější. Soustředí se víc na jiné životní cíle.

Malíček – jestli je nejmenší prst opravdu hodně malý, charakterizuje dětskou duši dospělého člověka. Je velmi zábavný, přátelský, rozhodně s ním není nuda, ale nic mu neříká zodpovědnost. To ho často přivede do problémů. Pokud člověk umí samostatně hýbat

malíčkem, svědčí to o jeho impulzivnosti, dobrodružné povaze a sklonu k flirtování. Takovou schopnost často mají právě nevěrníci.

Prsty v jedné linii – pokud velikost prstů vzrůstá souměrně v jedné linii, prozrazují, že jde o přesného, metodického a praktického člověka. O vše se podrobně zajímá a nestane se, že by něco nedokončil. Je velmi vyrovnaný, také dobrý a věrný přítel. Někdy ovšem může být až puntičkářský.

Široká chodidla – takový člověk neposedí, pořád musí něco dělat. Nejšťastnější je, když má tolik práce, že nic jiného nestíhá. Neumí vůbec odpočívat, ovšem to mu může přivodit zdravotní problémy.

Dlouhá štíhlá chodidla – tento člověk se rád nechává hýčkat. Rozhodně se nepouští do žádné práce, kterou za něj může udělat někdo jiný. Má velký cit pro krásu a estetiku.

Velikost nártů – vysoké nártý mají nezávislí a samostatní lidé. Takový člověk vše raději řeší bez cizí pomoci, což však občas vyznívá, že se neumí zařadit do společnosti. Nízké nártý mají lidé, kteří naopak vyžadují společnost druhých. Jsou přátelští a rádi baví ostatní.

*Zdroj: Zemědělský kalendář 2017. Brno: Vydavatelství ZK, 2015, s. 43, ISB 978-80-904388-1-1.

POVĚSTI Z VELKÉHO MEZIŘÍČÍ (6. ČÁST)

O SVĚTÝLKÁCH

Mladé děvče z Meziříčí se vdalo do Pavlova. Všechno si do nové domácnosti přineslo, jen necky nemělo, protože je bednář včas nedodělal.

Za čtrnáct dní po svatbě chtěla mladá žena prát a vypravila se proto k mamince do Medříče, aby se zeptala, co je s neckami.

Byly už hotovy a bednář nabízel, že je po neděli pošle s fůrou, která pojede na Bohdalov, ale mladá hospodyně nechtěla tak dlouho čekat a řekla, že si je odnese sama. Docela zapomněla, že cesta je daleká a do kopce a že i lehká věc se na takovém pochodu pronese. Byla mladá, zdravá a silná a bednářovým a matčiným připomínkám se jen smála.

„Však mi Josef přijde naproti a pak je ponese on!“

U maminky se zdržela a bylo už pozdní odpoledne, když se vydala na cestu. A nebyla ani daleko za městem, když slunce zapadlo.

„Co na tom“, povídala si, „vždyť se nemůže nic stát, půjdu-li v noci sama. Znáš tu každý kámen a za chvíli vyjde měsíc. Cesta mi uteče jako chvilka.“

Statně vykročila s neckami na zádech. Když byla u Zahradišť, táhla se už půlnoc. Měsíc náhle zašel za mrak a tma zhoustla. Mladá žena pocítila najednou stísněnost. Ale nedbala na to a vykračovala dál. Až najednou se zastavil. Viděla, že proti ní jde nějaký průvod se světly. Vypadalo to jako rozžhavené svíce.

Vzpomněla si v ten okamžik, že často slýchávala vyprávět, že kdo šel v noci tímto místem, nikdy nedošel svého cíle, protože zde rejčila světýlka, tajemné bytosti, které svedou člověka do bažiny, ze které už není cesty zpět. Srdce se jí sevřelo.

„Jsou to světýlka, jsou,“ pomyslila si, „bludičky! A co jich je!“

Co teď dělat? Kam utéci? Kam se schovat? Světýlka byla už blízko. A tu jí hlavou bleskla spásná myšlenka: necky! Honem si lehla na zem a poklopila přes sebe své krásné nové necky.

Netrvalo dlouho a slyšela, jak cosi šustí a syčí, slyšela nad sebou chichot a pak něco začalo dupat po dně necek, jakoby tam běhalo tisíce drobných koníků. Žena ležela bez pohnutí, jen studený pot jí stékal po těle. Co by se s ní stalo, kdyby světélka necky pozvedla?

Jak přečkala noc, sama nevěděla. Ještě štěstí, že to bylo v teplém podzimku, kdy slunce vychází ještě brzy. Konečně temnota ustoupila, zářivý sluneční kotouč vyběhl na oblohu a zalil celý kraj světlem.

Žena uslyšela volat své jméno: „Mařenko, Mařenko, jsi tu někde?“

Zdálo se jí, že je to její muž, ale bála se zvednout necky, nevěděla, že už je den a světélka jsou dávno ta tam. Domnívala se, že je to jen šálení a proto neodpovídala.

Až se kroky ozvaly vedle necek, pak je něčí silné ruce zvedly, a když se žena podívala vzhůru, viděla svého Josefa.

„Děvče, co to tady děláš? Čekal jsem dlouho do noci, ale pak jsem si řekl, že jsi asi zůstala u maminky a teď jsem ti šel naproti. A abychom se neminuli, co chvíli jsem tě volal. Proč ses neozvala? Copak jsi mne neslyšela?“

Teprve teď se žena přiznala, co ji cestou potkalo.

Když Josef bral necky na záda, podívala se na jejich dno a vykřikla: „Podívej se, co to je?“

Na dně necek bylo množství droboučkových tříprstých stop. Byly vypáleny a bylo jich tolik, že se nedaly spočítat. To světýlka nechala po sobě památku.

„Tak by byly asi popálily mne!“ řekla Mařenka.

Pak se svorně vrátili domů a mladá hospodyně ráda slíbila manželovi, že už nikdy se tak pozdě nevydá na cestu. Kampak by se také schovala, když by neměla s sebou necky?

*Zdroj textu: *Pověsti z Velkého Meziříčí a okolí*. Ilustroval Oldřich INOCHOVSKÝ. Žďár nad Sázavou: M. Smejkal, 1996.

VEVERČINY POVÍDAČKY

FILEMÓN A BAUCIS

Za dávných časů, kdy svět byl ještě mladý a člověk teprve učil se v něm hospodařit, rozhodl se Zeus, nejvyšší z řeckých bohů, že podívá se na zem mezi lidi, aby se ujistil, jak dobře si vedou, zda nakládají moudře s darem poznání, jehož se jim od bohů dostalo. A tak sestoupil ze svého sídla na hoře Olympu a v doprovodu boha Herma procházel krajem. Obdivovali se spolu dílu lidských rukou a žasli nad velkolepou nádherou chrámů, jež lidé vystavěli bohům na počest. A došli až do města, jehož upravená, bohatá stavení dávala tušit, že jeho obyvatelům vede se obzvláště dobře. I usoudil Zeus, že mohli by zde přespát - se soumrakem již do města vkrádala se noc. Bohové, v prostém oděvu k nerozeznání od chudých poutníků, klepali na dveře příbytků hledající místa k noclehu, však se zlou se potázali. Odevšad byli vyhnáni a v tom největším, nejbohatším stavení dokonce poštvali na ně psy.

Zeus byl zklamán a vpravdě roztrpčen. Obyvatelé města nenašli v sobě špetku milosrdenství ani soucitu s hladovými, přešlými pocestnými. Na kopci za městem stála však ještě jedna, poslední chaloupka, maličká a chudá již od pohledu. Vládce bohů nevěřil příliš, že právě zde dočkají se lepšího uvítání, přesto pokynul Hermovi, aby zaklepal a požádal o místo k přespání.

V chaloupce bydleli dva staří lidé, Filemón a Baucis. A skutečně byli velmi chudí - neměli než maličkou zahrádku a dvě slípky v kurníku. Však po dlouhá léta žili spolu šťastně a i s tím málem, co měli, docela si vystačili. Když v nastalé noci ozvalo se zaklepání, stařeček Filemón otevřel dveře. Nečekané návštěvě nikterak se nepodivil a poutníky pozval dál. Hned usadil je ke stolu a pohostil poslední skývou chleba. Stařenka Baucis vidouc únavy obou příchozích nemeškala a vydala se ven. Na dvoře zařízla jednu slepici a pocestným z ní připravila vydatnou polévku. Pak usedli spolu k večeři. A když Filemón v modlitbě děkoval bohům za jejich dary, Zeus neubránil se dojetí nad dobrotou a pohostinností obou chudých, usměvavých stařečků. Po jídle pak Filemón a Baucis rozestlali hostům ve vlastní posteli, zatímco sami ulehli v kuchyni na lavici a usnuli spánkem spravedlivých.

Zeus však nespal nemoha zamhouřit oka. A ráno za rozbřesku, když oba staří vstali, aby vydali se po své denní práci, dal se jim poznat. Filemón a Baucis klesli v posvátné bázni na kolena, bohové však pomohli jim zpět na roztřesené nohy. A Zeus pravil: 'V celém městě

nenášel se jediný dům, kde přijali by a pohostili poutníka znaveného cestou. Srdce zdejších lidí jsou tvrdá... a právě tak tvrdě s nimi za to naložím. Ztrestám jejich zpupnost, s jakou protiví se božím i lidským zákonům, a jejich honosné domy nechám zaplavit vodou.' Jak řekl, tak se i stalo. Řeka protékající městem se v tu chvíli rozvodnila, prudce stoupla a zaplavila ulice. Mnoho lidí v onen smutný den nalezlo v té vodě smrt. Jedině chudý domek na kopci zůstal ušetřen té zkázy. Nic nepomohl pláč dobré Baucidy ani prosby Filemónovy - obyvatelé města sami si zpečetili svůj osud. Vládce bohů tím však s účtováním neskončil. Oběma stařečkům za jejich laskavost a vlídné přijetí nabídnul, že splní jim jakékoli přání, že jejich chaloupku promění v překrásný palác se služebnictvem, že daruje jim veliké bohatství, aby mohli žít v pohodlí a bez starostí... ba dokonce že dá jim okusit jablka věčného mládí, aby vymanili se zubu času a přiblížili se tak samotným bohům.

Filemón a Baucis pohlédli jeden na druhého. Pak vzali se za ruce, stařeček si odkašlal a rozvážně odpověděl, stařenka mu s úsměvem přikyvovala. 'Děkujeme, ale nic takového my nepotřebujeme - jsme úplně spokojeni s tím, co máme. Co dělali bychom s takovým bohatstvím? A co s věčným životem? Každý člověk má na zemi svůj odměřený čas a je to tak dobře. Však jedno přání bychom přece měli. Žijeme tu spolu už dlouho, tak dlouho, že už si život bez sebe ani neumíme představit. Proto prosíme vás, abychom směli společně i

zemřít. Aby tu ani jeden z nás nezůstal sám a nemusel se pro toho druhého trápit.'

Rád vyplnil Zeus, co staří si přáli. Když nadešel jejich čas, pocítil Filemón, jak těžknou mu a dřevění nohy. Baucis rozpřáhla ruce k objetí a ty protáhly se a obrostly listím. Posledním pohledem rozloučili se spolu, než stařeček i stařenka proměnili se v zelené stromy, Filemón ve statný dub a Baucis v lípu. Oba stromy rostou na tom kopci vedle sebe až do dnešních dní. A když zafouká vítr, při sebemenším vánku, jeden druhého se dotýkají a láskyplně hladí svými větvemi.

Autorkou je Pavlína Machková

